

SCI-CONF.COM.UA

PROGRESSIVE RESEARCH IN THE MODERN WORLD

**PROCEEDINGS OF VIII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
APRIL 27-29, 2023**

**BOSTON
2023**

PROGRESSIVE RESEARCH IN THE MODERN WORLD

Proceedings of VIII International Scientific and Practical Conference

Boston, USA

27-29 April 2023

Boston, USA

2023

UDC 001.1

The 8th International scientific and practical conference “Progressive research in the modern world” (April 27-29, 2023) BoScience Publisher, Boston, USA. 2023. 513 p.

ISBN 978-1-73981-125-9

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Progressive research in the modern world. Proceedings of the 8th International scientific and practical conference. BoScience Publisher. Boston, USA. 2023. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/viii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-progressive-research-in-the-modern-world-27-29-04-2023-boston-ssha-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: boston@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2023 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2023 BoScience Publisher ®

©2023 Authors of the articles

**СПРИЙНЯТТЯ СМЕРТІ СУЧАСНОЮ МОЛОДЮ:
ПСИХОЛОГІЧНИЙ РАКУРС**

Шиделко Анна Володимирівна

канд. соціол. наук, доцент
доцент кафедри соціально-поведінкових,
гуманітарних наук та економічної безпеки
Інститут управління психології та безпеки
Львівський державний університет
внутрішніх справ

Терещук Юлія Михайлівна

студентка 4 курсу,
спеціальності 053 «Психологія»
Інститут права, психології та інноваційної освіти
Національний університет «Львівська Політехніка»

Анотація. У статті здійснено психологічний аналіз проблеми сприйняття феномену смерті молодою особистістю. Висвітлено й розкрито особливості життєдіяльності молодої особистості, які чинять вплив на її сприйняття й ставлення до смерті, зокрема: культурні, релігійні, особистий досвід, вплив мас-медіа, освітні, сімейні особливості (зокрема виховання), гендерні особливості особистості, соціально-економічний статус, індивідуальні особливості, різноманітні схильності до хвороб (особливо небезпечних для життя) тощо.

Ключові слова: сучасний, молодь, смерть, сприйняття, психологія, особистість.

Сприйняття смерті є складним і багатограним поняттям, на яке може впливати ціла низка індивідуальних особливостей. Молоді люди, зокрема, можуть стикатися з особливими проблемами, коли йдеться про сприйняття смерті, оскільки вони все ще перебувають у процесі формування свого розуміння навколишнього світу.

Однією з ключових індивідуальних характеристик, яка може впливати на сприйняття смерті молодими людьми, є стадія їхнього розвитку. Особистість на різних вікових етапах розвитку може по-різному сприймати смерть залежно від свого когнітивного та емоційного розвитку. Наприклад, в межах ранніх періодів розвитку особистості – можуть сприймати смерть як зворотній і тимчасовий стан, тоді як юнацькому та дорослому віці – можуть почати замислюватися над екзистенційними наслідками смерті [1].

Стать також може бути індивідуальною характеристикою, яка впливає на сприйняття смерті молодими людьми. Деякі дослідження припускають, що дівчата можуть бути більш схильні відчувати тривогу і страх, пов'язані зі смертю, ніж хлопці. Однак інші дослідження не виявили значних гендерних відмінностей у сприйнятті смерті [2].

Стратегії подолання, які використовують молоді люди, також можуть відігравати значну роль у тому, як вони сприймають смерть. Деякі люди можуть справлятися зі смертю, відсторонюючись від інших, тоді як інші можуть шукати соціальної підтримки. На стратегії подолання можуть впливати такі фактори, як культура, особистість і минулий досвід зі смертю.

Релігійні та духовні переконання також можуть впливати на сприйняття смерті молодими людьми. Наприклад, люди, які сповідують релігійні вірування, що передбачають потойбічне життя, можуть сприймати смерть інакше, ніж ті, хто не сповідує таких вірувань. Крім того, духовні переконання можуть надавати відчуття комфорту і сенсу молодим людям, які борються з концепцією смерті.

Сімейна динаміка молодих людей також може впливати на їхнє сприйняття смерті. Члени сім'ї можуть слугувати прикладом того, як справлятися зі смертю, і надавати емоційну підтримку у важкі часи. Крім того, смерть члена сім'ї може призвести до змін у сімейній динаміці, що, своєю чергою, може вплинути на те, як молоді люди сприймають смерть.

На сприйняття смерті молодими людьми впливає ціла низка індивідуальних особливостей, включаючи стадію розвитку, стать, стратегії

подолання, релігійні та духовні переконання, а також сімейну динаміку. Розуміння цих індивідуальних особливостей може дати цінну інформацію про те, як молоді люди сприймають смерть і справляються з нею. Воно також може стати основою для стратегій підтримки молодих людей, які борються з концепцією смерті.

Розуміючи індивідуальні особливості та стратегії сприйняття смерті серед молоді, варто детальніше розглянути соціальний вимір даного питання.

Сприйняття смерті – це не лише індивідуальний досвід, але й соціальний. Молоді люди, зокрема, формуються під впливом соціального контексту та культурних норм і цінностей, пов'язаних зі смертю.

Культурні вірування та практики, пов'язані зі смертю, можуть мати значний вплив на сприйняття смерті молодими людьми. У різних культурах існують різні уявлення про смерть і вмирання, а також ритуали та звичаї, пов'язані з трауром і важкою втратою. Наприклад, в одних культурах смерть розглядається як природний і мирний перехід, тоді як в інших як покарання або татуйована тема.

Медіа та технології також можуть впливати на сприйняття смерті молодими людьми. Поширення соціальних мереж та інтернету полегшило доступ молодих людей до інформації про смерть і вмирання. Однак, цей підвищений вплив може також призвести до десенсибілізації до смерті та прославлення насильницької та агресивної поведінки.

На сприйняття смерті молодими людьми також можуть впливати їхні однолітки. Молода особистість, зокрема, може звертатися до однолітків за порадою і підтримкою, коли вони переживають смерть. Крім того, тиск однолітків може впливати на те, як молоді люди сприймають і реагують на смерть, включаючи ставлення до самогубства і ризикованої поведінки.

Родинна та соціальна підтримка може відігравати вирішальну роль у формуванні сприйняття смерті молодими людьми. Наявність підтримки та ресурсів може допомогти молодим людям впоратися з горем і травмою, пов'язаними зі смертю. Крім того, якість стосунків з членами сім'ї та

однолітками може впливати на те, як молоді люди сприймають смерть, і на їхню здатність справлятися з втратою.

Освітні втручання також можуть впливати на сприйняття смерті молодими людьми. Викладачі та консультанти можуть надавати інформацію та підтримку, щоб допомогти молодим людям розвинути чутливіше розуміння смерті та вмирання. Наприклад, програми, які навчають стратегії подолання труднощів і сприяють зміцненню психічного здоров'я, можуть допомогти молодим людям розвинути життєстійкість і покращити їхню здатність справлятися з горем.

Сприйняття смерті молодими людьми формується не лише під впливом індивідуальних особливостей, ай низки соціальних особливостей, зокрема культурних вірувань і практик, засобів масової інформації та технологій, впливу однолітків, сімейної та соціальної підтримки, а також освітніх втручань. Розуміння цих соціальних факторів може дати цінну інформацію про те, як молоді люди сприймають смерть і справляються з нею. Воно також може стати основою для стратегій підтримки молодих людей, які борються з концепцією смерті.

Отже, на основі теоретичного аналізу особливостей ставлення та формування уявлень про смерть серед молоді констатуємо, що смерть є неминучою частиною людського досвіду, і означена тема широко досліджується в літературі, філософії, психології та соціології. Ставлення людей до смерті може мати значний вплив на їхнє психічне здоров'я, добробут та якість життя.

Виділимо чинники, що впливають на формування ставлення до смерті у молоді: культурні, релігійні, особистий досвід, вплив мас-медіа, освітні, сімейні особливості (зокрема виховання), гендерні особливості особистості, соціально-економічний статус, індивідуальні особливості, різноманітні схильності до хвороб (особливо небезпечних для життя).

Одним з найважливіших факторів, що впливають на ставлення до смерті, є культура. Різні культури мають унікальні способи поводження зі смертю, і

ставлення молодих людей до смерті може змінюватися залежно від культурних звичаїв і вірувань. Наприклад, у деяких культурах смерть розглядається як природна частина життя, і людей заохочують приймати її такою. На противагу цьому, в інших культурах смерть вважається забороненою темою, і люди уникають її обговорення. Культура також може формувати ставлення до вірувань у потойбічне життя: в одних культурах вірять у реінкарнацію чи потойбічне життя, а в інших – ні [3].

Релігійні переконання можуть суттєво впливати на ставлення до смерті у молодих людей. У багатьох релігіях існують певні уявлення про те, що відбувається після смерті, і ці уявлення можуть формувати ставлення до смерті. Наприклад, у християнстві смерть розглядається як перехід до вічного життя з Богом, тоді як в ісламі смерть розглядається як перехід до іншого життя, і вчинки людини в цьому житті визначатимуть її долю в потойбічному світі. Деякі релігії вірять у концепцію реінкарнації, де смерть розглядається як перехід до іншого життя, що може мати значний вплив на ставлення до смерті [4].

Особистий досвід може формувати ставлення до смерті у молодих людей. Наприклад, якщо молода людина пережила смерть близької людини, вона може мати більш негативне ставлення до смерті, тоді як якщо вона не пережила смерть близької людини, її ставлення може бути більш позитивним. Особистий досвід також може формувати ставлення до певних видів смерті, наприклад, насильницької або раптової.

Вплив засобів масової інформації також може формувати ставлення до смерті у молодих людей. Наприклад, вплив засобів масової інформації, що демонструють насильство, таких як фільми або відеоігри, може десенсибілізувати молодих людей до смерті та зробити їх більш терпимими до насильницької або раптової смерті. З іншого боку, вплив позитивних медіа, таких як фільми або книги, які зображують смерть у позитивному світлі, може мати протилежний ефект.

Освіта також може суттєво впливати на ставлення до смерті у молодих

людей. Освіта може надати молодим людям інформацію про смерть, в тому числі про процес вмирання і скорботу, і допомогти їм розвинути механізми подолання труднощів. Освіта також може допомогти молодим людям зрозуміти культурні та релігійні вірування, пов'язані зі смертю, і те, як ці вірування формують ставлення до неї.

Динаміка сім'ї також може відігравати значну роль у формуванні ставлення до смерті у молодих людей. Наприклад, якщо хтось із членів сім'ї негативно ставиться до смерті, це може вплинути на ставлення молодих людей у родині. І навпаки, якщо член сім'ї позитивно ставиться до смерті, це також може вплинути на ставлення молодих людей. Підтримка і спілкування в сім'ї також можуть впливати на те, як молоді люди ставляться до смерті та горя.

Стать також може відігравати певну роль у формуванні ставлення до смерті у молодих людей. Дослідження показують, що чоловіки можуть мати більш позитивне ставлення до смерті, ніж жінки, причому чоловіки більш схильні розглядати смерть як природну частину життя і менш схильні боятися смерті. На противагу цьому, жінки можуть більш схильні боятися смерті та розглядати її як втрату контролю [2].

Соціально-економічний статус також може впливати на ставлення до смерті у молодих людей. Дослідження показують, що особи з нижчих соціально-економічних верств населення можуть мати більш негативне ставлення до смерті через більшу схильність до насильства, травм і втрат. Крім того, люди з вищого соціально-економічного рівня можуть мати більший доступ до таких ресурсів, як освіта, охорона здоров'я та соціальна підтримка, що може вплинути на їхнє ставлення до смерті та горя.

Особистісні риси також можуть формувати ставлення до смерті у молодих людей. Наприклад, особи з високим рівнем невротизму можуть мати більш негативне ставлення до смерті та боятися невідомих аспектів смерті. І навпаки, люди з високим рівнем відкритості можуть розглядати смерть як природну частину життя і бути більш сприйнятливими до різних культурних і релігійних вірувань, пов'язаних зі смертю.

Сприйняття хвороби та смерті також може формувати ставлення до смерті у молодих людей. Наприклад, люди, які працюють у сфері охорони здоров'я або мають досвід догляду за близькою людиною з невиліковною хворобою, можуть мати більш позитивне ставлення до смерті та розглядати її як природну частину життя. З іншого боку, особи, які не мали такого досвіду, можуть мати більш негативне ставлення до смерті та боятися невідомих аспектів вмирання і смерті.

Отже, ставлення до смерті є складним процесом і може формуватися під впливом різних факторів, включаючи культуру, релігійні переконання, особистий досвід, вплив засобів масової інформації, освіти, сімейну динаміку, стать, соціально-економічний статус, особистісні риси, а також вплив хвороби та смерті. Важливо розуміти ці фактори та те, як вони формують ставлення до смерті у молодих людей, щоб розробити заходи, спрямовані на формування позитивного ставлення до смерті та горя. Необхідні подальші дослідження, щоб глибше вивчити ці фактори та розробити втручання, адаптовані до унікальних потреб молодих людей.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Slaughter, V., Griffiths, M., & Parker, K. (2004). Children's understanding of death: From biology to religion. *Mortality*, 9(1), 76-89.
2. Moller, A. C., & Levitt, H. M. (2009). Gender differences in coping with death anxiety: A critical review of literature. *Death Studies*, 33(8), 781-818.
3. Huebner, E. S., & Mancini, J. A. (2017). Children's understanding of death: A review of three components of a death concept. *Death Studies*, 41(2), 87-97.
4. Koenig, H. G. (2018). Religion, spirituality, and health: The research and clinical implications. *ISRN Psychiatry*, 2012, 1-33.